וה' ירושלים הרים סביב לה
סביב לעמו מעתה ועד עולם

הגדה של פסח

תל יצחק

תש"ד

היום אתם יוצאים
בחודש האביב

זכר את היום הזה
אשר יצאתם ממצרים
מבית עבדים

שוב קורא לי השיר העז, מנגינת דם ואש
צלח בהר ורעץ הכר, כל מה שתראה - רש!

וכבשו ארץ בחזקת יד ונאחזתם בה,
ובניתם בנין עד לדור הקם לכם, הבא!

מזמור לתודה
הריעו לה' כל הארץ;
עבדו את ה' בשמחה
באו לפניו ברננה
באו שעריו בתודה
חצרותיו בתהלה
הודו לו וברכו שמו.

הללויה

הבאת העמר.

חג.

קבלת העמר.

הנני מוכן ומזומן לקים מצות עשה כמו שכתוב בתורה וספרתם לכם ממחרת השבת.

הנפת העמר.

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לועז. היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו. הים ראה וינס הירדן יסב לאחור. ההרים רקדו כאלים גבעות כבני צאן. מה לך הים כי תנוס הירדן תסב לאחור. ההרים תרקדו כאלים גבעות כבני צאן. מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב. ההפכי הצור אגם מים חלמיש למעינו מים.

הננו מוכנים ומזומנים לקים מצות כוס ראשון מארבע כוסות לשם יחוד עם ישראל, זה ישראל אשר הוא כשנה בוער באש ואיננו אכל.

ויהי ערב ויהי בקר

יום הששי. ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה. ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

ברוך אתה יי אלהינו אשר בחר בנו מכל העם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו. ותתן לנו יי אלהינו באהבה (שבתות למנוחה) ומועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום (השבת הזה ואת יום) חג המצות הזה זמן חרותנו (באהבה) מקרא קדש זכר ליציאת מצרים. כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים (ושבת) ומועדי קדשך (באהבה וברצון) בשמחה ובששון הנחלתנו. ברוך אתה יי מקדש (השבת) וישראל והזמנים.

מוזגים כוס שני.

הננו מוכנים ומזומנים לקיים מצות ספור יציאת מצרים.

ספור זה הגדה-אגדה מופלאה, עתיקת-יומין, עוטה הוד של פשטות ותמימות. ורוח ישראל, המערגת לגאולה ופדות מרחפת עליה.

אי-אז באביב חיינו היה הדבר, ומאז נמשכים והולכים חיינו אלה ונגה זה האביב הגדול עליהם.

שנים ודורות נקפו, תמורות וחליפות עברו, עמים וארצות חדלו.

ואנו עמדנו בעצם רעננותנו וכנשר את נעורינו חדשנו.

הנה הוצבנו חמושים ודרוכים בראש העם ונחלץ שוב לכבוש כנען.

רגלנו לא בצקה וליחנו לא נס.
ככחנו אז כחנו עתה.

כאז רבי-תככים התאכזרו-התחכמו לו
פן נרבה ונעלה לארץ ונאחז בה.

גם כיום העמדנו שוב מול עולם ומלואו על כל קמיחותן רשעו, צרות לבות.

ים ומדבר סגרו עלינו.

בדד, בדד הוטלנו למערכה על היותנו וקיומנו נגד ישמעאל, אדום ועמלק.

היתה לנו המלחמה הכבדה מפנים ומאחור.

פרעה ברכבו ובקלגסיו ועמלק בתככיו, בתותחיו, ובמטוסיו.

ו ל א ח י י נ ו נ ב כ י ם.

כי ידע ידענו כי אין זולת ידנו להושיע;
ונקם כאיש אחד ונשיב מלחמה שערה, ונפליא את מכו-תיהם; ובתוך ארצם רדפנו אחריהם ונכם הכה שוב והכה;
ויהם ישראל את מצרים ואת העולם כלו.
שמעו עמים ירגזון, חיל אחז יושבי פלשת.
אז נבהלו אלופי אדום, אילי מואב יאחזמו רעד, נמגו כל יושבי כנען.
תפל עליהם אימתה ופחד בגדל זרוע ישראל.

ויהי מקץ שבעים ושמונה, שמונה מאות ואלף שנה לאבדן עצמאותנו ולפזורנו בין הגויים, בעצם ימים אלה כבשו צבאות ישראל ביד חזקה ובזרוע נטויה ובמופתים גדולים שוב את אדמת המולדת.

על כן ימי שמורים הם לכל בני ישראל לדורותם.

הננו מוכנים לספר ביציאת מצרים כי בו נענצים ואחוזים תפארת והוד גבורת ימיננו מדן ועד אילת, מראש הנקרה עד תל עריש.

כי כאז כן עתה:

כאשר יענונו - כן נרבה וכן נפרץ.
כאשר ידכאונו- כן נרבה וכן נפרץ.
וכאשר יתנכלו לנו - כן נרבה וכן נפרץ.

כי כאז כן גם היום;

על אף הכל - יכול נוכל!
על אף השמים וחמתם -

הננו ועלינו -
ב ס ע ר ה !

הננו וכבשנו -
ב ס ו פ ה !

ופרצנו קדימה, ימה, צפונה ונגבה!
כי לא יעמד שום כח לעוצמת כח זה שלנו -
כח איתנים-קדמונים: היות עם חפשי.

כי באנתו כח בראשיתי, טמיר ועז נדחפים אנו דרך סופות מדבר וים לארץ זו הישדה.

והיה אם גם תכבד המלחמה, וכאשר הסבל יעמק ומספר הנופלים ירבה - כן גם יגדל כח עמידתנו, כן תרבה תאות השתרשותנו וכן תגבר תנופת הסתערותנו

עד תהיה ירושלים כתר
מלכות שלנו!

כי אנתו מקור הדרור שתינו לרויה אי-אז לראשונה באביב חיינו מפכה בכל עצמת בקאשיתו בלי חדל על אביב חפש, גאולה, כבוד, אדם, עם ומולדת.

למען ימסר דור לדור עד עולמי עד את צו הנצח:

היות בני - חורין!

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארע דמצרים. כל דכפין ייתי וייכול. כל דצריך ייתי ויפסח. השתא הכא. לשנה הבאה בארעא דישראל. השתא עבדי. לשנה הבאה בני חורין.

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות. שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה. הלילה הזה כלו מצה. שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות. הלילה הזה מרור: שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת. הלילה הזה שתי פעמים: שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין. הלילה הזה כלנו מסבין.

עבדים היינו לפרעה במצרים. ויוציאנו יי אלהינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה. ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים. הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים. ואפילו כלנו חכמים. כלנו נבונים. כלנו זקנים. כלנו יודעים את התורה. מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח.

לך בא מצרימה ובאת אל הנענים והאומללים, אל כל הנאנחים והנדכאים, ואמרת אליהם, כי אומללים הם והם לא ידעו; וכי גדול ענים וגדולים מכאוביהם ונורא לחצם – והם לא יאמינו; ופקחת את עיניהם בחזק יד על כל ענים ועל כל לחצם – וגאלת אותם.

ועם רב ימשך אחריך מקרב אחיך; אשר לא ידעת ואשר לא ידעוך עוד, ומקרב כל העם מסביב אשר רע ומר להם, והיית לאב להמון אדם ולראש שבטיו ועשית מן ה. ולעים – אדם, ומן האדם עם, ומעפרנת חול – ארץ.

באתי חיש קודמו – שירה

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסבין בבני ברק. והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית.

אמר רבי אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות. עד שדרשה בן זומא שנאמר: למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. ימי חייך הימים. כל ימי חייך הלילות. וחכמים אומרים ימי חייך העולם הזה. כל ימי חייך להביא לימות המשיח.

ברוך המקום. ברוך הוא. ברוך שנתן תורה לעמו ישראל. ברוך הוא. כנגד ארבעה בנים דברה תורה. אחד חכם. ואחד רשע. ואחד תם. ואחד שאינו יודע לשאול.

חכם מה הוא אומר. מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה יי אלהינו אתכם. ואף אתה אמר לו כהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן.

רשע מה הוא אומר. מה העבודה הזאת לכם. לכם ולא לו, ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעקר ואף אתה הקהה את שניו ואמר לו בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים. לי ולא לו. אלו היה שם לא היה נגאל.

תם מה הוא אומר, מה זאת. ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו יי ממצרים מבית עבדים.

ושאינו יודע לשאול אתה פתח לו. שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר: בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים.

יכול מראש חדש תלמוד לומר ביום ההוא. אי ביום ההוא יכול מבעוד יום תלמוד לומר בעבור זה. בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מנחים לפניך.

מתחילה עובדי כוכבים היו אבותינו. ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו. שנאמר ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר יי אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם. תרח אבי אברהם ואבי נחור ויעבדו אלהים אחרים.

ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולך אותו בכל ארץ כנען וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק ואתן ליצחק את יעקב ואת עשו ואתן לעשו את הר שעיר לרשת אותו ויעקב ובניו ירדו מצרימה.

ברוך שומר הבטחתו לישראל. ברוך הוא שהקדוש ברוך הוא חשב את הקץ לעשות כמה שאמר לאברהם אבינו בבריתבין הבתרים. שנאמר ויאמר לאברם ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול.

והיא שעמדה לאבותינו ולנו שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו. אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו. והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם.

צא ולמד מה בקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו. שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולבן בקש לעקור את הכל. שנאמר ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב. וירד מצרימה אנוס על פי הדבור. ויגר שם מלמד שלא ירד יעקב אבינו להשתקע במצרים אלא לגור שם. שנאמר ויאמרו אל פרעה לגור בארץ באנו כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי כבד הרעב בארץ כנען. ועתה ישבו נא עבדיך בארץ גשן.

במתי מעט כמה שנאמר בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה ועתה שמך יי אלהיך בכוכבי השמים לרוב.

ויהי שם לגוי מלמד שהיו ישראל מצוינים שם. גדול ועצום. כמה שנאמר ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם.

ורב כמה שנאמר רבבה כצמח השדה נתתיך ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואמר לך: בדמיך חיי, בדמיך חיי.

וירעו אותנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבודה קשה. וירעו אותנו המצרים כמה שנאמר הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שונ-אינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ.

ויענונו כמה שנאמר וישימו עליו שרי מסים למען ענותו בסבלותם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתום ואת רעמסס. ויתנו עלינו עבודה קשה כמה שנאמר ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך.

תבן אין נתן לעבדיך ולבנים אומרים לנו עשו:

ונצעק אל יי אלהינו אלהי אבותינו וישמע יי את קולנו וירא את ענינו ואת עמלנו ואת לחצנו, ונצעק אל יי אלהי אבותינו כמה שנאמר ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה, וישמע יי את קולנו כמה שנאמר וישמע אלהים את נאקתם ויזכור אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב. וירא את ענינו זו פרישות דרך ארץ כמה שנאמר כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו וכל הבת תחיון. ואת לחצנו זו הדחק כמה שנאמר וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם.

ויוציאנו יי ממצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה ובמורא גדול ובאותות ובמופתים.

אלו עשר מכות שהביא הקדוש ברוך הוא על המצ-רים במצרים. ואלו הן:

דם. צפרדע. כנים. ערוב. דבר. שחין. ברד.
ארבה. חשך. מכת בכורות.

רבן גמליאל היה אומר כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו. ואלו הן: פסח, מצה ומרור.

פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שבית המקדש קים על שום מה. על שום שפסח הקדוש ברוך הוא על בתי אבותינו במצרים שנאמר ואמרתם זבח פסח הוא ליי אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו.

מצה זו שאנו אוכלין על שום מה. על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם. שנאמר ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגות מצות כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה עשו להם.

מרור זה שאנו אוכלין על שום מה. על שום שמררו מצרים את חיי אבותינו במצרים שנאמר וימררו את חייהם בעבודה קשה בחמר ובלבנים ובכל עבודה בשדה את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך.

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים. לא את אבותינו בלבד גאל הקדוש ברוך הוא אלא אף אותנו גאל עמהם. שנאמר ואותנו הוציא משם למען הביא אותנו לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבותינו.

זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים -.

היום אתם יוצאים בחדש האביב.

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים. אשר קרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריך ואתה עיף ויגע ולא ירא אלהים.

והיה בהניח ה' אלהיך לך מכל אויבך מסביב בארץ אשר ה' אלהיך נותן לך לרשתה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח.

וירע לנו העולם וידכאו אותנו ואת כבודנו לארץ השפילו. ערי מסכנות לכל פרעה בנינו ואנו חסרי-כל היינו. פתם ורעמסס בכל מקום הקימונו ולרגלנו מקום לא מצאנו.

בגוים לא נאחזנו לשאף ולרשת שוב את ארץ כנען לא חדלנו, ויהי כי צר היה לנו והסבל לקצה הגבול הגיע, ויקומו מתי מעט אשר בלבם שאיפת הדורות גמלה ויעלו-העפילו לארץ לבנותה ולחוננה, לסלל דרך גאו-לים לעם ישראל.

והכנעני והאמורי בארץ, והארץ שוממה ורבה בה העזובה.

ויעבדו האנשים בפרך ובלבם אש אהבה, היא אש התמיד, יוקדת. ויקריבו את דמם וחלבם על אדמת המולדת,

והשחר עלה ויראו ברכה בעמלם.

ונרא את עמל כפיהם וכי יש אחרית לפעלם ונעלה מתפוצות הגולה ונבן כפרים וערים לנו לעמצנו, את כל עצמנו שקענו בזאת הארץ, נשמות הפרחנו וציה לגן רוה הפכנו. ונפרה ונרבה ונעצם והארץ מלאה אותנו.

ועמלק יושב בארץ. ויתחכם להצר את צעדינו ובכל דרכי ערמה את מעשינו לצמצם.

ויכבד את לבו לענותנו, לשעבדנו.

ועמלק שבתוך ארצותיו נשארו בינתים מרבית אחינו לשבת ענה אותם אימות ויהרג בהם הרג רב ויזמם להכחיד אותנו מתחת שמי ה'.

ידו של עמלק מכאן ומשם נשלבה לדכאנו ולהשמידנו.

ויהי כי היינו על אפו וחמתו לגוי גדול בארץ ועל פינו תשק כל הארץ ונצעק לעמלק ונלחם בו ואת כחנו הוספנו להגביר בארץ.

וירא חלק מעמי העולם את מפעל צדקנו כי טוב והשואה של מרבית עמנו כי רבה היא וירך לבבם ויחליטו מי בהססנות, מי בתכבנות ומי בכנות לתמך בעצומותינו.

וישמעל ואדום מסביב לנו והעם עולים במספרם מאה מונים עלינו. ועמלק בתוכנו. והאמורי בארץ.

וילחמו בנו ויתנפלו עלינו המון גדול, ערב-רב, ועמלק כדרכו מזנב את תותחיו בידיהם נתן; את רכבו המשוריין בכפרנו היפים שלח; מטוסיו על שמינו התכולים השים; את ספינותיו על מימינו מול חופינו השיט, תועפות כספו פשר ביד נדיבה.

ויפלשו לארצנו וירעישו ויפציצו ויפגיזו ותהי חרדת אלהים על ארצנו המודה ויתנכלו תוך שעות ספורות להביא כליון חרוץ עלינו ואת הארץ לשממונה להשיב.

מאחורינו הים, לפנינו המדבר, וסביבנו מגור.

ונפן כה וכה, והנה אין איש לעזר ולהושיע, כי גם אלה המעטים שתמכו בנו, אחד בפה ואחד בלב תמכו.

הפקרנו למדבר. קדשינו ומחמדינו, ובתוכם ירושלים עיר הנצח שלנו, השלכנו טרף לפראי-אדם למען נפל ביד נוכלים ובני-עולה.

ונדע כי מלחמה לנו לחיים ולמות, לחרות ול-עבדות, לדרור ולשפלות, לאור ולצלמות, לאביב ולכמישה.

ונאמר איש לאחיו: חזק! חזק! חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד כפרי וערי ארצנו.

עלינו למגר, את האויב - ויהי מה! עלינו לנצח. עלינו לחיות! עלינו לבנות. עלינו להקים נשמות.

אין בידינו כלום, לעומת הציוד שעמלק ציד את האויב, בלתי אם הרצון לחיות חיי בני-חורין. אין בידינו מאומה בלתי אם האש שהצתנו בלבנו אז מזה הסנה בחורב שאיננו אכל.

ותצלח עלינו רוחנו זו העתיקה-צעירה ונכה את אויבנו כלם בכל מקום: בחיפה וביפו; בירושלים ובצפת; בנצרת ובעכו; בלוד וברמלה; בגליל ובנגב. ובכם שוק על ירך מכות גדולות ונאמנות. כל מקום בו דרכה רגלנו-לנו היה.

הדפנום והשמדנום ואת מרבית מולדתנו מהפולשים שחררנו ובסופה אחריהם רדפנו לתוך גבולות ארצותיהם. האחד רדף מאה ומאה רבבה וינוסו מנוסת בהלה ומהומה.

ונפיל את חתתנו על סביבנו והעולם עמד משתאה ומש-תומם ונשימתו עצורה למראה זה המאבק ולמראה זה המאמץ שאין לו אח ורע בקורות דברי ימי העולם.

שרינו עם העולם כולו - ונוכל!

ועתה אחרי אלף שמונה מאות שבעים ושמונה שנים של חרב וגלות, שפלות וקלון, של חיים תלויים על בלימה, אנו מקימים ביד רמה ובזרוע נטויה את מולדתנו העתיקה.

עוד לא תמה המלחמה. מחנה מול מחנה ערוך. מסע השחרור והכבוש עוד טרם נסתיים. ועדין כתר מלכות ישר-אל איננו מתנוסס בראשה של ירושלים. ורבים עוד מבני ישראל פזורים ונפוצים בין הגויים.

אולם אנו צועדים בקומה זקופה. ראשנו של מלא. ידנו חזקה. פינו רננה ולבנו גיל לקראת גאולה שלמה של ישראל העם והמולדת.

כן יאבדו כל אויבך ה'

וישראל כצאת השמש בגבורתו.

והגדת לילדך באלה הימים

אנחנו עדה קטנה
עדת יעקב מדור דור
מי לארץ מורשת
דרכנו יחסם ויגדר

בגלגול לידה מחדשת
נפרץ כל מצר וגבול
ותחלנו דרכנו נעשת
להתיר מעיח כבול.

כלנו זאת היבשת
העמק, ההר והים
לא עוד תקותנו נואשת.
עוד חי ישראל וקים.

-=- -=- -=-

על גבע רם
על ראש התל
חליל רועה שם מחלל.
חליל רועה שם מחלל
מזמור חדש לישראל
ולרועה רק אהל בד
ולו רק גדי, רק גדי אחד
חד גדיא, חד גדיא.

-=- -=-

חושו נא חושו נא דרך ים המים
הן משה בן עמרם הן נטבע במים
חיש אבקע חיש אקרע את הים לשנים
ובמה? ובמה? - במטה במטה.
משה עובר, ישראל עובר
צלל טבע מצרים.

-=- -=-

אחד מי יודע? - אחד אני יודע. אחד אלהינו שבשמים ובארץ.

אדיר הוא, יבנה ביתו בקרוב. במהרה, במהרה בקרוב. אל יבנה, יבנה ביתו בקרוב.

הללו את ה' כל גויים שבחוהו כל האומים כי גבר עלינו חסדו ואמת ה' לעולם הללויה.

הננו מוכנים ומזומנים לקית מצות כוס שני לחיי ילדי ישראל באשר, הם שם, בארץ ובגולה.

נתברך בחמדת נעוריהם וזיו עלומיהם.

לפיכך אנחנו חיבים להודות ולהלל לשבח לפאר לקומם להדר לברך לעלה ולקלס למי שעשה לאבותינו ולנו את הנסים האלו. הוציאנו מעבדות לחרות, מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב. ומאפלה לאור גדול ומשעבוד לגאולה ונאמר לפניו שירה חדשה הללויה.

עוז, עוז ואיל
נבקיע דרך לכנען
קץ למדבר,
תקעו שופר.
נפרץ חומה ושער
לארץ המובטחת.

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים והגיענו הלילה הזה לאכל בו מצה ומרור. כן ה' אלהינו ואלהי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתו לשלום, שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך ונודה לך שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו.

סעודה

ושמחת בחגיך והיית אך שמח

העברת העמר למשמרת

כוס שלישי - כוס לגולה.

על נהרות בבל שם ישבנו
גם בכינו בזכרנו את ציון.
על ערבים בתוכה תלינו כנורותינו
כי שם שאלונו שובינו דברי שיר
ותוללינו שמחה.

-- שירו לנו משירי ציון.

-- איך נשיר את שיר ה'
על אדמת נכר?

ואש שחורה נצנצה בעיני איש הפלאי, הוא להט השטן, וקולו השתנה פתאם ויחזק ויהי הולך ורועד וזועם:

מתהום האבדון העלו לי שירת החרבן
שחורה כאודי לבבכם:
שאוה בגויים ופוצו בזעומי אלוה,
וחתו גחליה על ראשם.

וזרעתם בה אבדן וכליה על כל שדמותיהם,
ואיש אש סביב ארבע אמותיו.
וצלכם כי יחלף עלי חבצלת גנתם-
ושחרה ומתה;
ועינכם כי תפגע בשיטם ובפסל משכתם
ונשבר כחרש;
ושחוק קחו עמכם, שחוק מר כלענה, אכזרי
אשר בו תמיתו ———

הלא זהו שירת הזעם, חוללוה מוקדי להבות
בליל העברות
מדם עולל וישיש וכבוד גויות תרשיש קדושות
שנפלו ללות...

ורעד זהר הרקיע וקדר פתאום ביגונכם,
ונהפך השמש לכתם דמכם הנקי,
אות קין על מצח העולם ואות כשלון
לזרע אלהים השבורה.
וכוכב אל כוכב יחרד; הנה השקר הנורא!
הנה היגון הגדול!
ואל – נקמות, פצוע בלבבו, יקום וישאג –
ובחרבו הגדולה יצא.

שפוך חמתך על הגויים אשר לא ידועך ועל ממלכות אשר בשמך לא קראו. כי אכל את יעקב ואת נוהו השמו.

שפוך עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם. תרדוף באף ותשמידם מתחת שמי ה'.

ארור אתה, גוי אכזרי!
ארור יהיה שמך
לעולמי עד, ומארת עליון
תלין נצח עמך!
ארור אתה מכל אדם,
ורבצה בך אלה
וטבעת בדם זבחיך,
תצלל בים הדמעות,
והעירוך לילה לילה
אנקות חלל, זועות...
נחמך יאכלך
אל תולעתו תישן,
וימוצצון רלוקותיו,
בנפשך ישרישון!
יזלה אל בך בגפותיו,
יחיש מועד שברך,
ונבהלת מפניך,
מפניך תברח!

כל עוד תראה באור כי יהל
וירדה אתך שאולה
ימק אונך, ייבש לשדך
נפשך חטאה תשא,
ארור בך כל רגש אדם
רגש בי כלית!
שאול ואבדון לך יתקוממו,
ובחייך תראם;
יירק בנך בקדשיך,
בקלון גם יבירם!
והיית קלון בניך
קללה בין הגויים,
דמות השקוץ והשאיה
לקורי דורות באים!
ישלח אלי..שלחה אלי,
חרב בם ותשכל,
והתרממתם עד כלותם
ונקמת הכל!

והממך בכל צרה,
תחתך תמוט ארץ,
והיית תועבת עפר,
נמאס לחמת שרץ!
ונקוטות בפניך!
צלמך יהי לזועה
לכל הנברא, לנפשך אתה,
ולעיניך לראות!

שפך חמתך על הגויים,
אשר לא ידעוך,
וחרון אפך על ממלכות,
בשמך לא קראוך!
כי את יעקב עמך אכלו,
ונוהו השמו,
שפך חמתך, להמם, לאבדם
רודפם באף ותמו!

וַתְּהִי חִתַּת אֱלֹהִים עַל הֶהָרִים הָרְחוֹקִים
וְחִיל אֲחָזָ אֶת צוּרֵי הַמִּדְבָּר הַזּוֹעֲפִים;
אֶל נְקָמוֹת ה', אֶל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ!

וַאֲנָחָה חֲרִישִׁית אַחַת, חֲרִישִׁית וַעֲמֻקָּה,
מִכְּנַף הָאָרֶץ עָלְתָה וּפָשְׁטָה—וַתִּשָּׁבֵר בְּדוּמִיַּת
הַבְּכִיָּה... נִשְׁבַּר נִשְׁבַּר לֵב הָעוֹלָם,
וְלֹא יָכוֹל עוֹד אֱלֹהִים לְהִתְאַפֵּק. וַיֵּצֵא
ה' וַיִּשְׁאַג כְּאַרְיֵה וַיִּסְפּוֹק אֶת כַּפָּיו,
וַתַּעַל שְׁכִינָה מֵעַל הֶחֳרָבוֹת וַתָּבוֹא בְּמִסְתָּרִים.

קול ברמה נשמע
נהי בכי תמרורים
רחל מבכה על בניה
מאנה להנחם.

מנעי קולך מבכי
ועיניך מדמעה
יש שכר לפעולתך
ושבו בנים לגבולם.

אני מאמין באמונה שלמה
בביאת המשיח
ואע"פ שיתמהמה
בכל זאת אחכה לו.

הננו מוכנים ומזומנים לקים מצות כוס שלישית קדש לגולת ישראל למען תוסיף תת כח ועדוד לגאלת ישראל ותקומתו השלמה.

כוס אליהו הנביא.

פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה. זה השער ליי צדיקים יבאו בו. אודך כי עניתני ותהי לי לישועה אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. מאת יי היתה זאת בוא נפלאת בעינינו. זה היום עשה יי נגילה ונשמחה בו.

בשעה שהקדוש ברוך הוא גואל את ישראל, קודם שלשה ימים שיבא משיח, בא אליהו ועומד על הרי ישראל ובוכה ומספיד עליהם ואומר: הרי ארץ ישראל, עד מתי אתם עומדים בחרב ציה ושממה? וקולו נשמע מסוף העולם ועד סופו. ואחר כך אמור להם: בא השלום לעולם.

ביום השני בא ועומד על הרי ישראל ואומ׳:

באה טובה לעולם.

ביום השלישי בא ואומר:

באה ישועה לעולם.

באותה שעה מראה הקדוש ברוך הוא את כבודו ומלכותו לכל באי עולם וגואל את ישראל ונגלה בראשם.

אליהו הנביא, אליהו התשבי

אליהו הגלעדי

במהרה יבוא אלינו

משיח בן-דוד.

ותרועת התשבי נפלה ביעקב ויזדעזע האויר הקודר למקצה ועד-קצה ויקרע כל איש את עיניו בפחד ונפשו שאלה פטר דבר ותנחם ותירא להשיב על שאלתה.

ויצאו אנשים חרדים נערים וזקנים, ממחבואיהם כתולעי-עפר, עם בקר מחוריהם הגיחו, אפורים ויגעי לילה, אל האור החור, הבוקע מרחוק לאטו.

ותעבור רוח חדשה בארץ, רוח תקוה וחזון ישועה ותתפש כל צעיר וחולם בעם ויאמרו איש לאחיו: הבה נצא לקראת הגואל! במעדר ובגרזן נפנה את הדרך לו, נטע כרמים ובתים נכין לשבתם ובשיר ומחול נצא ונקדם את פניו.

ואחרים יכנו לעמתם: הבה נכונה ליום הגדול והנורא, נתאזרה עז ונטהרה לבבנו משמץ חלאה ודפי, להיות חלוצים ונקיים ליום הדין הגדול, בקום ה' לשפט הארץ ולהביא פדות ונחמה לשארית עמו.

בשעה ההיא -
ואחוזי פריץ אונים יקיצו אדירי ארץ,
פתע פתאם יתנער דור עזוז וגבור, דור גבור מלחמה.

ועיניהם ברקים ופניהם להבים-וידיהם לחרבות,

והרעימו אדירים בקולם, קול שטים רבבה,
קול קורע הסערה וכנהמת המדבר הזועף יתחרה,
וסביבם נשערה, וסביבם נזעמה. הם קוראים:

"אנחנו גבורים!
דור אחרון לשעבוד וראשון לגאלה אנחנו!
ידנו לבדה, ידנו החזקה
את כבד העל מעל גאון צוארנו פרקה.
ונזקוף ראשינו שמימה ויצרו בעינינו -
ונערוק למדבר ונאמר לציה "אמנו"!
על ראשי הצורים בין מפלשי עבים
שתינו ממקורו הדרור עם כל נשרי שמים -
ומי אדון לנו?
גם עתה - אם יסגר עלינו מדברו אל נקם,
כמעט נגע בנו שיר עזוז ומרי - ונקם!

לחרבות! לרמחים! התאחדו! הימינו!
על אף השמים וחמתם –
הננו ויילינו –
ב ס ע ר ה "!

ה א ז י נ ו !
הסערה גם היא קוראת לנו: "ההינו"
לחרבות! לרמחים! יתפרקו ההרים ישתברו הגבעות,
או יפלו פגרינו חמרים –
הננו ועלינו
ה ה ר ה !" – – –

בא היום, בא יום
נקם ושלומים תכינו לו.
ישראל קום והתנער
למרד ולקרב הגדול
בזעם נקמתנו הרשע נמגרה
בזעם נקמתנו הרשע נמגר.
לא נשיב את חרבנו עד נגאל אדמתנו
לא נשים את חרבנו עד יבא הנצחון.

והיה ביום ההוא יתקע בשופר ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלים.

ואנחנו –
נקום ובנינו.

הננו מוכנים ומזומנים לקיים מצות כוס רביעי קדש למולדת ישראל גדולה ורחבה. לא יעלה עליה אויב ופריץ חיות. קוממיות ובני חורין עברים יהלכו בה.

אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני.
תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי,
אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי.
זכר ה' לבני אדום את יום ירושלים האומרים:
ערו ערו עד היסוד בה.
בת בבל השדודם אשרי שישלם לך
את גמולך שגמלת לנו.
אשרי שיאחז ונפץ את עוללך אל הסלע.

קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה.
רם הודע, כי לך היום אף לך הלילה.
שומרים הפקד לעירך כל היום וכל הלילה,
תאיר כאור יום חשכת לילה.

למען ציון לא אחשה ולמען ירושלים לא אשקט עד יצא כנגה צדקה וישועתה כלפיד יבער.

וראו גויים צדקך וכל מלכים כבודך וקראו לך שם חדש אשר פי ה' יקבנו.

והיית עטרת תפארת ביד ה' וצניף מלוכה בכף אלהיך.

לא יאמר לך עוד עזובה ולארצך לא יאמר עוד שממה כי לך יקרא חפצי-בה ולארצך בעולה כי חפץ ה' בך וארצך תבעל.

על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים, כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו. המזכירים את ה' על דמי לכם.

ואל תתנו דמי לו, עד יכונן ועד ישים את ירושלים תהלה בארץ.

הבונים בחומה
ונושאים בסבל
ע ו מ ס י ם.

שיר המעלות לדוד. שמחתי באומרים לי בית ה' נלך.
עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים. ירושלים
הבנויה כעיר שחוברה לה יחדו.
שאלו שלום ירושלים
ישליו אוהביך.
יהי שלום בחילך
שלוה בארמונותיך.

הלך וקראת באזני ירושלים לאמר: – – –
זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך
לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה.

בכל מדברות הגליות הלכת אחרינו, ירושלים.
ובכל ארץ לא זרועה נשבענו ללכת אחריך.
על כל הגרדמים שלנו לוית אותנו,
וברכת ברכותינו היתה: לשנה הבאה בירושלים!
משוש כל הארץ היית לנו גם בשוממותך,
וגם עת התפלשת באפר היית לנו עטרת פאר.
מטבע אותיותיך, כשבעת קני המנורה,
גם במשכי-מחשכים רעף עלינו אור עולמים.
עתה, כי הפציעו קרני שחרנו –
איך לא נעלך ירושלים, על ראש גאלתנו?
הלזאת הרדינוך זה עתה דם בחירי בנינו –
כי ישתולל צר ואויב בשעריך, ירושלים?
דמי קדושים וטהורים – אל דמי לכם!
דמי קדושים וטהורים – אל תתנו דמי לנו
עד תהיה ירושלים לכתר מלכות שלנו!

<u>לשנה הבאה בירושלים הפדויה</u>

מִי אַתֶּם דָּמֵי רוֹתְחִים בִּי?
דְּמֵי דוֹר הַמִּדְבָּר? - כֵּן!
דָּם כּוֹבְשֵׁי כְּנַעַן דָּמִי הוּא,
קוֹלֵחַ וְאֵינוֹ נָח.
טוֹב קוֹרֵא לִי הַשִּׁיר הָעַז,
מַמְגִּינַת דָּם רָאשׁ:
עֲלֵה בָהָר וּרְעַץ הַכָּר,
כָּל מַה שֶּׁתִּרְאֶה - רֵשׁ!
הֵילִילוּ יוֹשְׁבֵי מָעוֹז יָם,
בַּת פְּלֶשֶׁת מַר לָהּ מַר -
הַיַּרְדֵּן לָךְ וְהַלְּבָנוֹן לָךְ,
וְהַמִּישׁוֹר וְהָהָר.
מִנַּחַל פְּרָת עַד לְבֹא חֲמָת
וְהַמִּדְבָּר בָּעֲרָב,
הַגְּבוּל תְּתָאֲרוּ יָד זָה
תִּרְאֶינָה עֵין הָעָב.
וּכְבַשְׁתֶּם אֶרֶץ בְּחֹזֶקֶת יָד
וְנֶאֱחַזְתֶּם בָּהּ,
וּבְנִיתֶם בִּנְיָן עַד
לַדּוֹר הַקָּם לָכֶם, הַבָּא!

הנה ימים באים נאום ה' ונגש חורש בקוצר, ודורך ענבים במשך הזרע והטיפו ההרים עסיס וכל הגבעות תתמוגגנה.

ושבתי את שבות עמי ישראל ובנו ערים נשמות וישבו ונטעו כרמים ושתו את יינם ועשו גנות ואכלו את פריהם.

ונטעתים על אדמתם ולא ינתשו עוד מעל אדמתם אשר נתתי להם, אמר ה' אלהיך.

חסל סדר פסח כהלכתו ככל משפטו וחקתו. כאשר זכינו לסדר אותו כן נזכה לעשותו זך שוכן מעונה קומם קהל עדת מי מנה. בקרוב נהל נטעי כנה פדויים לציון ברנה.

ה ת ק ו ה !

הכפלת
המדריך · HAMADRICH
נתניה,
טל. 119, ת.ד. 145